

ARH PT-2

Eesti lugemik

Koostanud

M. Kampmann

Algkooli III õppeaasta

Kümnes, uutele õppekavadele kohandatud trükk

K./Ü. „LOODUS“, TARTUS, 1932

6.23445488

Lugemisainete järeletrükk keelatud.

Kaanepilt **G. Mootse**'lt. Kunstilisaks **August Jansen**'i maali jäljend.
Teksti kaunistavad **G. Mootse**, **A. Roosilehe** ja **O. Sonne** sulle-
joonistised.

PT

TRU Raamatukogu

2-28

K. Mattieseni trükikoda O/Ü, Tartus, 1932.

Eessõna kümnendale trükile.

„Eesti lugemiku“ III õppeaasta, mis püsinud kaua aega samal kujul ja seetõttu mitmes suhtes vananenud, on käesolevas trükis praegumaksivate algkooli õppekavade nõuetele vastavalt ümber töötatud ning täiendatud. Välja on langenud sisuliselt raskemad lugemisained ja neid asendatud sobivamate algupäraste ning tõlgitud paladega. Väärtuslikku ja huvitavat materjali on andnud naaberrahvaste uuem noorsookirjandus. Lugemiku uuenduse vajadust ja otstarbekohasust võivad need muidugi õigustatuks pidada, kes on tutvunud 1928. a. kinnitatud algkooli õppekavade nõuetega. Tõstan neist siinkohale esile ainult ühte: emakeele lugemistunde on tarvilik siduda kodulooainete käsitlemisega ning kõlblusõpetusega. See kergendab õpetajate ning õpilaste vaeva, säästab kallist aega ja annab häid töötulemusi.

Kolmandal õppeaastal avarduvad ümbruselu vaatlused, muutuvad mitmekülgses mitte ainult oleviku elu suhtes, vaid tähtsamate vaatlusainete puhul juhitakse pilgud ka minevikku. Vaatluspiirkonda tuleb hulk uusi aineid ja seniseid käsitletakse uutelt seisukohtadelt. Siit sugeneb teemade arvrikkus ja mitmekesisus. Siiski on võimalik üksikteemasid rühmitada, ühendades neid väiksemateks ja suuremateks asialadeks. Õpetajatele jääb muidugi vabadus esitatud materjali oma kooli olude kohaselt ka teisiti järjestada.

Vastavalt ümbruselu vaatluse laialthaaravale ja õppeaineid keskustavale ning ettevalmistavale iseloomule peab lugemikus laienema ka kodulooliste ainete luuleline kajastus. Lugemispalad on suures enamikus nii valitud, et neis peasjana ei esine kodulooline asjaõpetus, mis teeks nad lihtsalt koduloo lisandiks. Esitatud lugemisained liituvad küll koduloo külge, paiguti neid vaatlusi täiendades, paiguti teisest küljest asja juurde viies, kuid peasisuks on neis siiski inimhinge mitmekülgsed püüded ja soovid, mis teatava reaalse aine vaatlusel esile kerkinud. See annab lugemistunnile iseseisva sisu ja õige väärtuse. Kui väliselu vaatlusega on ühendatud inimese südame ja meele kujutus, seega eluligidusega käib käsi-käes vaimuligidus, siis võib emakeeletund taotella ka pedagoogilisi ning esteetilisi sihte. Uute palade paigutamine lugemikku võimaldab õpilasi tutvustada ka selle sõnavaraga, mille poolest meie kirjakeel viimasel ajal rikastunud ja mis haritlaste kodukeeleski pärinud kodanikuõigused.

Tartus, 1. mail 1932.

M. K.

Sisukord.

Luuletised on tähekesega * märgitud.
Mõistatiste seletused on paigutatud sulgudesse.

Koduloo teemasid	№	Lugemispalu	Lk.
Kõik pehmed suvetuuled mängivad.			
E. Enno.			
Kodu maal.	*1 (1)	Armas koht. K. E. Sööt	9
	2 (4)	Ilus suvepäev oli. Juh. Liiv	9
Pilguke kodu mi- [nevikku.	3 (102)	Lill akna all. Rootsi lug. (Nõel ja niit)	10
	*4 (3)	Kallis kotus. A. Rennit	12
Lapsehoidja.	5	Mis lapsehoidjat koplisse meelitab. A. H. Tammsaare. (Häll)	13
	*6	Väike sõsar vellega. A. Adson	14
Vaeslaps.	7 (22)	Peretütar ja vaeslaps. Eesti muinasjutt.	15
Kodu linnas.	8 (137)	Mis Henn põõningul kuuleb ja näeb. Fr. Gansberg. (Tuul)	18
	9 (13)	Kõiksugused mängukohad. Fr. Gansberg	19
Avalik mängumuru. Karjamaa.	10	Ammi. Ilmari Kianto.	21
	11	Sulevi saladus	23
	12	Piinlik hetk. A. Adson	25
	*13 (41)	Siga. J. Tamm	25
	14 (48)	Sipelgas ja ämblik. Eesti muinasjutt	26
	*15 (24)	Konn ja härg. I. Krõlovi j. T. Kuusik.	27
Ling.	16	Ling. J. Jaunsudrabiņš	28
Suplemas.	*17 (74)	Vesineitsi. J. Tamm	29
Kaste.	18	Särav pärg. Tatjana Rand	29
Viljapõld.	*19 (143)	Põllu ääres. Jakob Liiv. (Viljaväli) . . .	30
Heinamaa.	20 (145)	Heinal. Redik Soar	31
Marjulkäik.	21	Kusti marjul. Juhani Aho	32
	22	Reinuvader-rebase tantsuetendus. Arvid Lydecken.	35
Metsapõlemine.	23	Sädemest sütib suur tuli. Herman Niemi	37
Salaja sammumas sügis.			
L. Koidula.			
Koolimaja ja ümb- [rus.	24	Uustulnuka muljed koolist. O. Luts. (Kell)	39
	25	Miks Kalju ei õppinud koduseid ülesandeid? A. V. Laitakari	41
Endise aja kool.	26	Vallakool möödunud sajandi keskel. A. Kitzberg	43
	27	Väärtuslik annetus	45
Sügise tulekul.	*28 (32)	Miks sa sirised sirtsukene? Eesti rahvalaul	46
	29	Rändlinnud teekonnal lõunasse. „Pääskynen“	46
	30 (123)	Sügisene öö. E. Peterson	48
Hallaöö.	*31	Kukeristi peremees. K. E. Sööt. (Kaevuvinn)	48
Lehtede langemine.	*32 (35)	Sügise mõtted. L. Koidula	49
Tuule tekkimine.	33	Sügistuul läheb reisule. L. Reinheimer.	50
	*34 (150)	Torm merel. J. Tamm	52
Sademed.	35 (73)	Veetilga elukäik. C. R. Jakobson	52
Ränk vihm.	*36	Vihmane öö. J. Tamm	54

Koduloo teemasid	N ^o	Lugemispalu	Lk.
	37	Ebasõbrad. Leena Gross	54
Viljapeks masinaga.	38	Kui meie viljapeksumasini tuli. M. K. .	55
Rehepeks vardaga.	*39	Rukkivihud rehe all. Juh. Liiv	56
Jahilkäik.	40	Mees, kes mõistis elajate kõnet. Soome muinasjutt	56
	41 (52)	Metsavanad. Eesti muinasjutt. (Kalja- kapp)	59
Metsaraie.	42 (54)	Viimne mänd murdus. „Lasteleht“ (Saag)	62
Seenil.	43 (19)	Seenekuld. Eesti muinasjutt. (Seen) .	63
Mägi.	*44 (88)	Suits Ebavere mäel. J. Tamm	65
	45	Kuidas tõlplased vesikivi mäelt alla tõid. Soome pilkelugu	65
Allikas.	*46 (43)	Allikas. K. E. Sööt	67
Jõgi.	47	Kui Andu käis jõenuppe toomas. V. Plu- dons. (Jõgi)	67
	*48 (136)	Lained. L. Koidula	69
	49	Emajõe sünd. Fr. R. Fählmann	69
Juga.	50	Seitse öde. Laenatud motiivi mugandus. M. K. (Juga)	70
Järv.	51 (71)	Võrtsjärve sünd. Eesti muinasjutt	71
	*52 (81)	Ülemjärv. A. Piirikivi	72
	53 (96)	Peipsi järve sünd. Eesti muinasjutt . . .	73
Kalapüük.	54 (25)	Rikas vend ja vaene vend. Eesti mu- inasjutt	76
Vee tegevus.	*55 (48)	Miks lendab laine? J. Tamm. (Laine)	77
Järvede soostumine.	56	Kadunud järv. J. Lattik. (Jõhvikas) . . .	78
Sooharimine.	57 (141)	Soonneja nüüd. E. Schönberg. (Pilliroog)	79
Raudkivi.	58 (71)	Tänava prügitamine. H. Scharrelmann	80
	59	Tänavakivi elamused. Endel Käärik. (Luud)	81
Kivide murenemine.	60 (49)	Kuidas meie kingud ja orud sündisid. K. R. Kupffer	82
Kruusauk.	61	Kardetav koht. M. K.	85
Mardipäev.	62	Mardipäeva õhtu Ennosaarel. E. Aspe. (Sukakudumine)	87
	*63 (166)	Mardid. Eesti rahvalaul	88
Kuunähted.	64	Kuutõrvajad. Eesti muinasjutt	89
	*65 (79)	Kuu tõusnud metsa tagant. M. Lipp . . .	91
Suur Vanker.	66	Hunt härja kõrval. Eesti muinasjutt . . .	91
Linnutee.	67	Linnutee. Eesti muinasjutt	92
Laialt lasub valge lumi.			
		M. Under.	
Varane külm.	*68 (36)	Talve-igatsus. Eesti rahvalaul. (Reetallad)	94
Uisutamine.	69	Esimene uisujooks tügil	94
Nõrk jää.	70 (147)	Veealused. Eesti muinasjutt	98
	*71 (38)	Rohusirts ja sipelgas. I. Krõlovi j. K. Malm.	101
Värske lumi.	72 (124)	Lumesadu. V. Kuusner	102
Kelgutamine.	73	Väino kelgulugu. A. Laabus. (Mure) . . .	103
Jõulupüha.	*74	Kuldkäbidega kuusk. J. Jaik	107
	75	Isaga jõulukirikus. J. Parijõgi. (Suured pühad)	111
	*76	Jõuluteel. J. Oengo	113
Jõulud endisel ajal.	77	Jõulud loomalaudas. M. K.	114

Koduloo teemasid	N ^o	Lugemispalu	Lk.
Külalised.	78 (74)	Mis mööblid jutustavad. A. Jentsch. (Riidevarn)	115
Pakane.	79	Virmalised. Eesti muinasjutt. (Saaniga sõitja)	117
Tuisk ja hanged.	80 (125)	Tuisk talvel. E. Peterson. (Küünal)	118
Kütteained.	*82	Eesti talv. J. Leidin	119
Koduloomad talvel.	83 (128)	Vaene mees. E. Enno	120
Metsloomad talvel.	84 (40)	Raudjas. Alli Nissinen	120
Talvised tööd: hei- [navedu.	85 (129)	Hunt ja koer. Martin Luther. (Koer)	122
Puuvedu.	*87	Ilus jutt jänesest ja poisist. Juhani Aho	123
Veskilkäik.	*88 (60)	Karu praostiks ja maavalitsuse esimeheks. Osmo lisalo	127
Elu mõisas orjuse [ajal.	89 (159)	Väike veomes. N. Nekrassovi j.	128
Elamud vanasti.	90	Eksiteel. J. Tamm	129
Elamute valgustus.	93 (161)	Elu mõisa peretoas orjuse ajal. J. Schultz-Bertram. (Ketraja)	130
Elektrivabrik.	94	Kuidas Pärtli Mihkel viinavooris käis. J. Parijõgi	131
Käsitööd.	95	Lühike peatus suitsutares. J. Lihola. (Suits)	133
Õlivabrik.	97	Talveõhtu endises Eesti talus. K. Reha. (Kolle ja tuhk)	134
Postkontor.	98	Kui valgus tuli. J. Mändmets. (Lamp)	135
Trükikoda. Teater.	99	Kuidas mustast valget tehakse	138
Raamatukauplus.	100	Tisleri-Toomas. J. Parijõgi	139
Kaubamaja.	101	Noor sepp. Eesti-läti muinasjutumotiiv. R. Blaumanis	141
Vabariigi aasta- [päev.	102	Tehnik L. Pääsukese mehine tegu. K. Parts	142
Kodumaa muinas- [aeg.	*103	Unustatud aadress. M. K.	143
Tuletõrje.	*104 (95)	Noored kirjandusesõbrad. M. K.	144
Sula.	*105 (156)	Raamatu jalutuskäik. J. Mändmets. (Raamat)	147
	106 (72)	Hea soovitus	148
	*107	Noore vabadusvõitleja sõjamälestusi. „Lasteleht“	150
		Eesti lipp. M. Lipp	151
		Suur Tõll. M. K.	151
		Eestimaa, mu isamaa! Fr. Kuhlbars	153
		Tuli lahti! H. Scharrelmann. (Tulikahju)	153
		Sula. R. Kamsen	154
		Sind teretame, kuldapäike . . . A. Haava.	
Jäälagunemine.	108 (75)	Sõit jäätükil. P. Lauri. (Meri)	155
Merelaht.	*109	Vares ja varesepoeg. Lauri Pohjanpää j. M. K.	157
Sadam.	110	Kiire otsustus. Th. Fontane	158
Parvetamine.	111	Parvetajad. A. Gailit. (Täiendatud)	160
Kevade tulek.	*112	Sind teretame, kuldapäike. A. Haava	160
	113	Raismikul. D. Mamin-Sibirjak. (Haab, kuusk, mänd)	161
Lihavõttepäha.	*114	Lihavõtte ootel. Jaan Rool	163
	115	Tiuhkri. A. Adson	163

Koduloo teemasid	N ^o	Lugemispalu	Lk.
Kiik.	116	Lihavõttepüha. J. Jaunsudrabinš	165
Mahlalaskmine.	117	Mahl. J. Jaunsudrabinš	166
Uue elamu ehitus.	118	Hillari ja Avo seiklused uusehitise külas- tusel. M. K. (Lubi)	168
Künd põllul.	119 (142)	Küünd. A. Kivi	170
	*120	Kuld. K. E. Sööt	171
Meeste ja naiste töö.	121	Kummal on raskem? Vene-soome motiiv	171
Külv.	122 (6)	Esimene töö. E. Peterson	172
Pöud.	123	„Isa, sina lased sadada.“ Maila Talvio .	174
Ikaldusaasta.	124	Vanaisa tark nõu. Läti muinasjutt	175
Karjamaa kevadel.	125	Koer ja oinas	177
	*126	Hommik. Juh. Liiv	179
	127 (56)	Kägu. D. Kaigorodov	179
Aed ja puukool.	128	Kui meil on sõber looduses. Fr. H. Burnett	181
	129 (144)	Õunapuu elulugu. K. Ušinski	185
	130	Kaubamaja-mäng aias. L. Wenger-Ruutz	186
Mets.	131	Kronksu pesa. J. Lattik	188
Metsa istutamise [päev.	132	Katkemata sidemed. Selma Granberg .	191
	133 (130)	Ronk ja rebane. Tõlkinud J. Tamm . .	193
Mets vanasti.	134	Väike Indrek huntide keskel. W. von Kügelgen. (Hunt)	193
	135	Kodumaa metsad vanal ajal. K. R. Kupffer	195
Emadepäev.	136	Põhjaku koosu. Janis Poruks	196
	*137	Emade-pühaks. „Väikeste Sõber“.	198
Nelipüha.	138	Vargamäe Eedi nelipüha. A. H. Tammsaare	199
	139	Pääsukese kaitsekõne. Osmo Iisalo . . .	201
Suvine pööripäev.	140	Õitsel. J. Jaunsudrabinš. (Koit)	202
	141 (65)	Jaanituli. J. Mändmets	204
Orjuseaja mälestusi.	*142 (162)	Endised vaimud. K. E. Sööt	205
	*143 (59)	Pisarad. A. Reinwald. (Kaste)	205
Laulupäev.	*144 (83)	Vanemuine. Fr. Kuhlbars	206
Kalmistu.	145	Ingel. H. Chr. Andersen	206
	*146 (100)	Kus hõljub valge pilveke. M. Heiberg .	208
	147 (173)	Surnuaia-püha. A. Kitzberg. (Surnuaed)	208
On inimene inimesel vennaks.			
H. Visnapuu.			
Eluseisused.	148	Kuningas ja popsipoeg. Ungari muinas- jutt. (Omasugune)	210
Riid.	149	Õigust otsimas. Soome muinasjutt. (Õigus)	212
Politseinik.	150 (98)	Piiri-aed. J. Iduke	214
Vangla.	151	Mis õõbik vangile laulab. H. Chr. An- dersen. (Aus nimi)	217
Rõõmuvalmistus [kaasinimestele.	152 (115)	Leiva asemel kivi. P. Sassodimski	218
	153	Peebu lapsepõli. Maksim Gorki	220
Halastus.	154	Kuidas ma armsale Jumalale annetasin oma pühapäevakuue. P. Rosegger . . .	223
Ahnus.	155 (112)	Ahne peremees. Eesti muinasjutt	225
Eneseohverdus.	156 (26)	Teiste eest. „O horoših ljudjah.“	227
Pilge.	157 (27)	Albikära Hans. J. W. Jannsen	228
	*158 (28)	Teekäijad ja koerad. I. Krõlovi j. G. Öis	229
	*159 (110)	Kivide aamen. L. Kosegarteni j. J. Berg- mann.	230

Koduloo teemasid	N ^o	Lugemispalu	Lk.
Ühistöö alged.	160	Töö, Mõistus, Riid. A. Lerchis-Puškaitis	231
Ühistunne.	161 (155)	Miks ei ela inimesed üksteisest lahus? .	234
	162	Kolm väikest liblikat. Norra muinasjutt	236
Ei raage raskustes meil ramm.			
R. Kamsen.			
Päikese päevatee- [kond.	163	Kuidas päikesekiired emakese jälle ter- veks tegid, S. Reinheimer	237
	*164	Kaks pihia. V. Ridala	238
Tervishoid.	165 (61)	Meie väikesed teenrid. V. Vahterov . .	239
	166 (62)	Käärid, tangid ja veskikivid. R. Theuer- meister	240
Haigeravi.	167	Elevant. A. Kuprin	241
Majanduslik kitsi- [kus.	168	Pooleteramees Rõand. Andr. Upitis . . .	244
	169 (163)	Kergel viisil. J. Rimmelg	246
	170	Eesti töönladal. Eesti vanasõna	250
	171	Osavõtlikud lapsed. Edm. de Amicis . .	250
	172	Kust tuleb paha maailma? L. Tolstoi .	252
Edasipüüe.	173	Kuidas puurajuja Maksi maja maha põles. P. Rosegger	253
	174	Paju. J. Tilk	255
Ettevõtlikkus.	175	Insener. V. Vladimirski	256
Kettamäng.	*176	Kettaviskajad. V. Ridala	257
Õngitsemine.	177	Õngitsejad	257
Pallimäng.	178	Tragid poisid. Mandi Granfelt	260
	179	Suur hetk. Manfred Kyber	261
	180	Lugu vasikast, kes hüppas üle aia. . H. Visnapuu	262
Karskus.	181 (138)	Kaks külameest. I. Krõlovi j. J. Tamm	264
Rännakud ilusal isamaal.			
Tartu.	182 (169)	Lennukil Tartust Tallinna. L. Kenn . .	265
Tallinna.	183 (84)	Esimest korda Tallinnas. J. Üksi . . .	267
	184 (83)	Tallinna sadam. „Kodu.“	270
	185	Miks Tallinna iialgi ei tohi valmis saada. Eesti muinasjutt.	272
Sõit raudteel.	186	Räpakas reisikaaslane. Hilja Vehmer .	273
Mererand.	187	Võsu. M. K.	274
Põhja-Eesti pae- [kallas.	*188 (88)	Vanad männid. V. Rosenstrauch	276
Laat.	189	Parisnikud. E. Wilde	276
Laevasõit.	190	Rohukülalt Kuivastusse. J. Parijõgi. (Laev merel)	277
Maakera kuju.	191	Kus on maailma keskkoh? Rahvanali .	279
Peipsi.	192 (89)	Kodavere kirikukell. A. Haava	279
Turg.	193	Paar tundi Tartu turul. M. K.	281
Luhmaastik.	194 (167)	Emajõe luht. Juhan Kompus	284
Rännak Lõuna- Eesti mägismaal.	*195 (94)	Ilus oled, isamaa. M. Veske	286
	196 (93)	Teejuht. J. Lattik	287
	197	Rändur ja põllumees. P. Grünfeldt . . .	289
Eesti isamaa.	198	Jalutuskäik Kareda nurmele. Mugandus	290
Omavalitsus.	199 (171)	Vallavanema päevamured. O. Truu . . .	292
	*200 (97)	Eesti Vabariigi hümn. J. W. Jannsen .	294

RUDOLF REIMAN

EESTI KIRJANIKKE

I

EMAKEELE LUGEMIK
5. ÕPPEAASTAKS

K./Ü. „LOODUS“, TARTU

K. Mattieseni trükikoda O/Ü, Tartu, 1932.

Eessõna.

„Eesti kirjanikke“ I, emakeele lugemik 5. õppeaastale, on valminud 8-aastasest tööst Võru õpetajateseminaris ja selle harjutuskoolis.

Autor asub seisukohal, et emakeele elavasse hinge pääseb õpilane kõige otsemini jõukohase algupärase ilukirjanduse kaudu; parimgi tõlge ei suuda kajastada algupärandi kujuvarjundeid ega tabada lauserütmi. Ainult emakeelse kirjandusega suudame kasvatada sel astmel õpilast elava keelestiili eeskujus ja sõnailus. Autor on vältinud tõlkeid ja populaarteaduslikke palu, sest kummalgi juhul ei saa olla tõsist kasvatavat osa stiilil; esimesi, nii head-halvad kui need on meil, kasutame raamatukogust vabalugemiseks ja seome kas emakeele või teiste ainetega; teisi vajab iga õpetaja saatematerjaliks ja emakeele lugemikul oleks võimatu kõigi tarbeid täita.

Kunstilis-psühholoogilises valikus autor on püüdnud avardada ainevaldu, nii palju kui meie kirjandus võimaldab seda: isiku enesemääramine, -teostamine oma hinges, ühiskonnas ja looduses, noorte ja vanade, isiku ja ühiskonna probleem — võimalikult üldinimeslikus ulatuses. Eluvaldades on pakutud küla kõrval tasakaalukalt linna ja merd. Mitmekesisust on taoteldud samuti motiivides ja meeoludes, hinnates elulist tõe selle valguse ja varjuga, kusjuures aga negatiivseid nähtusi peaks kandma lootus ja võitlustahe.

Vormides ja stiilis pakub meie kirjandus valikul suuremaid võimalusi, ja autoril õnnestus leida jutustisi, näidendeid, proosaluuletisi, ballaade, valme, mitmekesist lüürikat, sõnastuse piirideks rahulik eepika, terav arvustus, sügav lürism, võitluse rahutus.

Oma süsteemi autor on püüdnud ehitada elamusprintsibile, arvestades aja, ümbruse, olustiku juhtivat osa läbielamisel ja appertsipeerimisel ses eas. Sellele vastavalt autor on jaganud lugemiku 4 osaks: suvi, sügis, talv ja kevad. Ses jaotuses on ühtlasi taoteldud pidevat sisu ja vormi, stiili kasvamist, süvenemist õpilase võimeile ja tarbeile vastavalt. Kuivõrt viimane on läinud korda, otsustagu tarvitaja. Autor on kaugel mõttest oma kavaga peale tükkida: igal õpetajal tuleb arvestada üldiste pedagoogiliste ja kunstiliste nõuete kaasas kohalikke vajadusi ja oma tõekspidamusi, kuid ta peab tarvilikuks pakkuda üht. Seepärast ongi materjalihulk suurem, et anda valiku võimalusi.

Redaktsioonis autor on hoidunud puutumast tekstide keelestiili, tehes ainult vältimatuid vormivigade parandusi. Mõnd tööd on pisut lühendatud, sisu- ja vormitervikut säilitades; neljast esinevad terviklõiked.

R. Reiman.

S i s u.

I.

	Lk.
1. V. Ridala. Noorusmaa. Luuletis	9
2. H. Visnapuu. Üle kodumäe. Luuletis	9
3. J. Kärner. Mängumaja. Luuletis	10
4. E. Wilde. Minu esimesed „triibulised“. Novell	11
5. A. Adson. Karjapoiss on kuningas. II pilt näidendist „Läheb mööda“	17
6. Juhan Liiv. Ilus suvepäev oli. Proosaluuletis	20
7. J. Parijõgi. Tööl. Novell	21
8. E. Enno. Vaenelaps jaaniööl. Luuletis	26
9. J. Parijõgi. Vilu Jaan ja Kure Kaarel karjas. Novell	27
10. J. Tamm. Punik. Valm	39
11. K. Sööt. Kuld. Luuletis	40
12. F. Tuglas. Asuja. Novell	40
13. Jakob Liiv. Põllu ääres. Luuletis	45
14. A. Kitzberg. Sauna-Antsu oma hobune. Novell	45
15. F. Kreutzwald. Künd. „Kalevipoja“ VII laulust	56
16. Juhan Liiv. Rukkivihud rehe all. Luuletis	57
17. O. Luts. Ülemiste vanake. Näidend	57

II.

18. R. Reiman. Sügis. Luuletis	67
19. J. Kärner. Lõikuslaul	67
20. A. Tammsaare. Vennad. Romaani „Tõde ja õigus“ I XXXI peatükk	68
21. Juhan Liiv. Üks suu. Luuletis	76
22. „ Igapäevane lugu. Novell	76
23. J. Kärner. Eksinud poisi seklusi. Luuletis	78
24. J. Parijõgi. Vargus. Novell	79
25. J. Tamm. Kurja küüsis. Ballaad	82
26. A. Alle. Krati loomine. Ballaad	83
27. O. Luts. Kapsapea. Näidend	84
28. M. Under. Koterman. Ballaad	95
29. J. Parijõgi. Hingi päästmas. Novell	96
30. „ Kuidas minust sai merimees. Jutustise „Laevapoisi päevilt“ III peatükk	103
31. J. Parijõgi. Laevahukk. Jutustise „Laevapoisi päevilt“ IX peatükk	107
32. J. Lõo. Hingede päev. Ballaad	113
33. K. Rumor. Tuled sügisöös. Novell	114

III.

34.	R. Reiman. Metsas. Luuletis	118
35.	A. Alle. Legend. Luuletis	118
36.	J. Parijõgi. Jõuluküünal. Novell	119
37.	„ Jõulud akende taga. Novell	123
38.	„ Andu raadio. Novell	126
39.	Juhan Liiv. Muldmäe Mats. Novell	129
40.	A. Tammsaare. Mäetaguse vanad. Novell	133
41.	A. Adson. Poisikene. Luuletis	142
42.	J. Parijõgi. Vanaema surm. Novell	142
43.	G. Suits. Noored sepad. Luuletis	151
44.	F. Kreutzwald. Sõda. „Kalevipoja“ XX laulust	151
45.	V. Ridala. Merikuningad. Ballaad	154
46.	H. Visnapuu. Kodumaa-laul. Luuletis	155
47.	Juhan Liiv. Rändaja. Luuletis	156
48.	E. Wilde. Kupja-Kaarli adjustaadid. Novell	157
49.	M. Metsanurk. Viimne päev. Novell	160
50.	V. Ridala. Talvine õhtu. Luuletis	170
51.	K. Rumor. Lumises tundrus. Novell	170

IV.

52.	R. Reiman. Kevad. Luuletis	181
53.	J. Schütz. Hommik sepikojas. Luuletis	182
54.	Juhan Liiv. Peipsi peal. Novell	184
55.	M. Under. Varakevad. Luuletis	187
56.	J. Tamm. Kilin-kõlin. Luuletis	187
57.	A. Tammsaare. Tähtis päev. Novell	188
58.	J. Kärner. Haige hurt. Luuletis	194
59.	J. Mändmets. Talupoeg. Novell	195
60.	G. Suits. Oma saar. Luuletis	209
61.	J. Mändmets. Katkiraiutud kaljas. Novell	210
62.	M. Under. Laululind. Luuletis	226
63.	A. Tammsaare. Poiss ja liblik. Proosaluuletöö	226
64.	„ Ööbik ja lilled. „	227
65.	„ Kandlemängija. „	228
66.	F. Faehlmann. Koit ja Eha. Muinasjutt	229
67.	H. Visnapuu. Hakkame kinni päikesest. Luuletis	230

Kirjanikud.

- Arthur Adson: Karjapoiss on kuningas, II pilt näidendist „Läheb mööda“ 17; Poisikene, luuletis 142.
- August Alle: Krati loomine, ballaad 83; Legend, luuletis 118.
- Ernst Enno: Vaanelaps jaaniööl, luuletis 26.
- Friedrich Faehlmann: Koit ja Eha, muinasjutt 229.
- August Kitzberg: Sauna-Antsu oma hobune, novell 45.
- Friedrich Kreutzwald: Künd, „Kalevipoja“ VII laulust 56; Sõda, „Kalevipoja“ XX laulust 151.

- Jaan Kärner: Mängumaja, luuletis 10; Lõikuselaul, luuletis 67; Eksinud poisi seiklusi, luuletis 78; Haige hurt, luuletis 194.
- Jakob Liiv: Põllu ääres, luuletis 45.
- Juhan Liiv: Ilus suvepäev oli, proosaluuletis 20; Üks suu, luuletis 76; Igapäevane lugu, novell 76; Muldmäe Mats, novell 129; Rändaja, luuletis 156; Peipsi peal, novell 184.
- Oskar Luts: Ülemiste vanake, näidend 57; Kapsapea, näidend 84.
- Jaan Lõo: Hingede päev, ballaad 113.
- Mait Metsanurk: Viimne päev, novell 142.
- Jakob Mändmets: Talupoeg, novell 195; Katkiraiutud kaljas, novell 210.
- Jüri Parijõgi: Tööl, novell 21; Vilu Jaan ja Kure Kaarel karjas, novell 27; Vargus, novell 79; Hingi päästmas, novell 96; Kuidas minust sai merimees, jutustise „Laevapoiis päevilt“ III peatükk 103; Laevahukk, jutustise „Laevapoiis päevilt“ IX peatükk 107; Jõuluküünal, novell 119; Jõulud akende taga, novell 123; Andu raadio, novell 126; Vanaema surm, novell 142.
- Rudolf Reiman: Sügis, luuletis 67; Metsas, luuletis 118; Kevad, luuletis 181.
- Villem Ridala: Noorusmaa, luuletis 9; Merikuningad, ballaad 154; Talvine õhtu, luuletis 170.
- Karl Rumor: Tuled sügisöös, novell 114; Lumises tundrus, novell 170.
- Johannes Schütz: Hommik sepikojas, luuletis 182.
- Gustav Suits: Noored sepad, luuletis 151; Oma saar, luuletis 209.
- Karl Sööt: Kuld, luuletis 40.
- Jakob Tamm: Punik, valm 39; Kurja küüsis, ballaad 82; Kilinkõlin, luuletis 187.
- Anton Tammsaare: Vennad, romaani „Tõde ja õigus“ I XXXI peatükk 68; Mäetaguse vanad, novell 133; Tähtis päev, novell 188; Poiss ja liblik, proosaluuletis 226; Ööbik ja lilled, proosaluuletis 227; Kandlemängija, proosaluuletis 228.
- Friedebert Tuglas: Asuja, novell 40.
- Marie Under: Koterman, ballaad 95; Varakevad, luuletis 187; Laululind, luuletis 226.
- Eduard Wilde: Minu esimesed „tribulised“, novell 11; Kupja-Kaarli adjustaadid, novell 157.
- Henrik Visnapuu: Üle kodumäe, luuletis 9; Kodumaa-laul, luuletis 155; Hakkame kinni päikesest, luuletis 230.

Pildid.

Arthur Adson	142
August Alle	118
Ernst Enno	26

Friedrich Faehlmann	229
August Kitzberg	46
Friedrich Kreutzwald	151
Jaan Kärner	67
Jakob Liiv	45
Juhan Liiv	76
Oskar Luts	84
Mait Metsanurk	161
Jakob Mändmets	195
Jüri Parijõgi	21
Rudolf Reiman	181
Karl Rumor	114
Johannes Schütz	182
Gustav Suits	151
Karl Sööt	40
Jakob Tamm	187
Anton Tammsaare	68
Friedebert Tuglas	41
Marie Under	95
Henrik Visnapuu	155
Eduard Wilde	11
